

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av betänkandet SOU 2026:28 "Tillgång till passageraruppgifter i brottsbekämpningen" (Ju2026/01011)

Sammanfattning

Journalistförbundet har tagit del av förslagen i betänkandet SOU 2026:28 "Tillgång till passageraruppgifter i brottsbekämpningen".

Journalistförbundet tillstyrker de förslag som läggs fram i utredningen för att anpassa svensk rätt efter PNR-domen.

Journalistförbundet avstyrker förslaget om att göra PNR-lagstiftningen trafikslagsneutral.

Förändringar av svensk rätt i ljuset av PNR-domen

Journalistförbundet lämnade 2017 yttrande över utredningen "Lag om flygpassageraruppgifter i brottsbekämpningen" (SOU 2017:57). I remissvaret ifrågasatte Journalistförbundet om PNR-direktivet och den föreslagna lagen var förenliga med rätten till respekt för privatlivet och skydd för personuppgifter som regleras i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Den 21 juni 2022 meddelade EU-domstolen den så kallade PNR-domen. Avgörandet berörde flera delar av tillämpningen av PNR-direktivet. Domen visade på behovet av att se över den svenska lagstiftningen för att hitta en reglering som bättre värnar den enskildes rättigheter (respekt för privatliv och skydd för personuppgifter) och rättssäkerheten, vilket föranlett den nu aktuella utredningen.

I utredningen föreslås flera förändringar av svensk rätt för att bättre tillgodose de krav som finns i EU-rätten avseende den enskildes rättigheter och rättssäkerhet, vilket Journalistförbundet välkomnar. När det gäller kravet på domstolsbeslut i vissa fall kommer det även att förbättra möjligheterna till insyn, vilket är ytterligare en anledning att välkomna utredningens förslag.

Mot den bakgrunden tillstyrker Journalistförbundet de förslag som läggs fram i utredningen för att anpassa svensk rätt efter PNR-domen.

Trafikslagsneutral PNR-lagstiftning

I utredningen föreslås att den reglering som finns avseende flygpassageraruppgifter ska göras trafikslagsneutral, det vill säga gälla inte bara flyg utan även tåg, buss och färja. Sverige föreslås därmed gå längre än vad PNR-direktivet kräver. Inrikestrafik med tåg, buss och färja föreslås inte omfattas, däremot inrikesflyg.

Som framgår av utredningen innebär förändringen ett allvarligt ingrepp i de grundläggande rättigheterna till respekt för privatlivet och skydd för personuppgifter. Vid begränsningar av grundläggande fri- och rättigheter i Regeringsformen (RF) har lagstiftaren att ta hänsyn till den proportionalitetsavvägning som ska göras enligt 2 kap. 20 § RF.

Utredningen kommer fram till att ingreppet är proportionerligt med hänsyn till det allmänna samhällsintresset att bekämpa terrorism och annan allvarlig brottslighet. Enligt Journalistförbundet är den proportionalitetsbedömning som gjorts i utredningen inte tillräckligt utförlig och väl underbyggd. Det finns en genomgång av hur personuppgifterna kommer att hanteras hos myndigheterna, men det saknas enligt Journalistförbundet en genomgång av vilka intressen och konsekvenser som talar mot förslaget.

Mot den bakgrunden avstyrker Journalistförbundet förslaget om att göra PNR-lagstiftningen trafikslagsneutral.

*Ulrika Hyllert
Förbundsordförande
Journalistförbundet*